

Plukovník Ing. František Valach, CSc.

Z NÁVŠTĚVY ARMÁDY USA

Ve vyspělých demokratických zemích došlo k informační explozi. Také pro Československo je žádoucí, aby co nejdříve prošlo stejnou vývojovou etapou.

Na základě vyhodnocení vývojových tendencí věnuje Čs. armáda komplexnímu pojetí informatice prvořadou pozornost. Jde o prioritní oblast, kterou nyní Úsek pro strategické řízení FMO rozpracovává v **Komplexním programu informatizace**.

V jedné z jeho základních částí je řešení aplikace a rozvoj informatiky i exaktních metod pro podporu rozhodování. Problematika v podmínkách Čs. armády mimo jiné předpokládá široké uplatnění modelů, válečných her a simulací.

Zmíněné metody měly výrazné postavení v Čs. armádě již koncem 60. let. Tehdejší zaměření vědeckovýzkumné činnosti Čs. armády umožňovalo zvládnout a realizovat systémy, které by umožnily modelování operace a boje. Ovšem v 70. letech dostal přednost finančně náročný polní automatizovaný systém velení, který je dnes z armády vyřazen.

Současný stav informatizace je na úrovni, která je neuspokojivá a je zřejmé, že zaostáváme za průměrnými armádami v technologiích modelování, válečných her a uplatnění simulačních metod.

Ve výuce vojenských škol, přípravě důstojníků, velitelů a štábů, při práci v polních podmínkách se prakticky využívají pouze dílčí části modelů v rámci přípravných fází operace a boje, například výpočty poměrů sil, bojeschopnosti vojsk, výpočty přesunů vojsk a podobně.

Pro řízení vývoje dynamiky boje není využití modelů v Čs. armádě vyřešeno. Nejsou vědomosti z uplatnění simulačních metod při výcviku štábů a vojsk, zejména cvičení s částečným vyvedením vojsk.

V podmínkách stále se snižujících zdrojů, které společnost může na armádu vynakládat, je nutné hledat cesty jak co nejefektivněji zajistit kvalitní přípravu velitelů, štábů a vojsk.

Mimo jiné toho lze dosáhnout při prosazení efektivních metod práce - modelování, válečných her a simulací. Protože vlastními silami nejsme schopni rychle se vyrovnat špičkovým technologiím vyspělých armád, bylo přirozené, že během návštěvy pana Lewise Libbyho (prvního zástupce náměstka ministra obrany USA pro strategii a zdroje) v ČSFR projevil náčelník správy strategického rozvoje FMO generálmajor Ing. Stanislav Chromec, CSc. zájem o americkou techniku modelování, válečných her a simulací. Na základě této iniciativy ředitel Institutu pro národní strategická studia armády USA učinil nabídku k návštěvě institutu třem důstojníkům Čs. armády.

Vzhledem k nízkému stupni rozpracovanosti této problematiky v Čs. armádě bylo v souladu s návrhem toto pozvání využito ke konzultacím či případnému výběru válečných her a simulačních programů vhodných pro Čs. armádu.

Návštěvu armády USA ve dnech 8. - 16. 2. 1992 uskutečnila delegace ve složení:
vedoucí: - plk. Ing. František Valach, CSc. - náčelník oddělení strategického plánování
Správy strategického rozvoje FMO,

- plk. prof. Ing. Václav Jindra, CSc. - děkan 3. fakulty VA Brno,

- Ing. Dalibor Moravec, DrSc. - vedoucí vědecký pracovník kabinetu exaktních metod a modelování Institutu pro strategická studia (ISS) FMO.

Jednání byla zaměřena na řešení základních otázek modelování, válečných her a simulací. Americká strana se též zajímala o současnou vojenskopolitickou situaci.

Konzultace ke zmíněným otázkám probíhaly v Národní univerzitě obrany USA, Institutu pro národní strategická studia (INSS), Válečné škole pozemních vojsk a Pentagonu. Ministerstvo obrany USA hradilo pobyt prostřednictvím Mezinárodního vojenského vzdělávacího a výcvikového programu.

Jednání byla zahájena víceprezidentem **Národní univerzity obrany USA** Walterem E. Stadlerem na téma - úloha modelování a simulace, význam a uplatnění při přípravě studentů univerzity (vyšších velitelů a pracovníků státní správy - členů Kongresu a ministerstev), štábů. Z jeho vystoupení vyplynulo, že:

■ Velení armády USA vysoce oceňuje význam válečných her a simulací. V souladu s tím vytváří organizační a materiální předpoklady.

■ Tvorbu modelů se zabývají armádní výzkumná střediska začleněná ve vojenských vysokých školách a komerčně projekční civilní organizace.

■ Modely zpracované pro armádu cestou civilních firem jsou finančně velmi nákladné. Nelze je v důsledku uplatnění autorských práv předat bezúplatně.

■ Praktickému využití modelů ve vzdělávací a výzkumné činnosti je přisuzován strategický význam. Např. válka v oblasti Perského zálivu byla připravována podle předem zhotoveného modelu, který měl vysokou odbornou úroveň.

Odborníci univerzity doporučili, aby Čs. armáda této problematice věnovala výraznou pozornost, protože mimo jiné vede k úspěšné přípravě v podmínkách nižších zdrojů.

Institut pro národní strategická studia, kde jednání pokračovala je součástí univerzity. Jeho důležitou složkou je Středisko válečných her a simulací (plk. Jeff Pace - ředitel). Zde se vytváří filozofie scénářů, uskutečňuje vlastní tvorba, případně řídí projektování u civilních organizací.

V průběhu jednání ve Středisku válečných her a simulací byla objasněna metodika, postupy tvorby modelů a válečných her.

V porovnání se současným stavem této problematiky v Čs. armádě je zřejmé, že na operační a strategické úrovni nemáme adekvátní modely. V taktické rovině jsou výsledky srovnatelné s některými pracemi 3. fakulty Vojenské akademie Brno.

Generálmajor Gerald P. Stadler (velitel Národní válečné fakulty) zdůraznil úlohu válečných her a modelů v procesu vzdělávání vojenských profesionálů.

Při jednání s Alvinem H. Bernsteinem - ředitelem Institutu pro národní strategická studia byly diskutovány otázky širšího okolí a politického významu válečných her, modelů a simulací. Mimo odborné problematiky se zajímal o vojenskopolitickou situaci ve střední Evropě, zejména v Jugoslávii a uplatnění Čs. armády při řešení vnitropolitické situace v ČSFR.

Důležitý podíl na řešení problematiky má **Válečná škola pozemního vojska USA** v Carlisle Barracks, Pennsylvanie. Velitelem školy je generál William A. Stofft a náměstkem pro zahraniční styky Harry J. Gilmore. V diskusi s oběma hlavními funkcionáři se opět potvrdila váha, která je v armádě USA přikládána modelování, simulacím a válečným hrám. Jde o všestranně rozpracovanou, vysoce efektivní a široce uplatňovanou přípravu.

Americká strana předpokládá, že pouze tímto směrem je možný vývoj moderních armád. O tom svědčí i velké investice vynakládané na výstavbu nového střediska modelování a válečných her.

Úkázky dílčích částí modelování a válečných her probíhaly v laboratorních střediskách pro strategické válečné hry vybavených pracovními stanicemi typu SUN, osobními počítači pracujícími v lokální síti. Dalšími použitými prostředky byly videosystémy spojené s počítači (multimédia), optické diskové paměti, velkoplošné zobrazovací jednotky, laserové barevné tiskárny, rastrové ploty a skenery. Zmíněná technika doplněná bohatým softwarovým vybavením, včetně aplikací modelování se v americké armádě jeví limitující podmínkou. Podle vyjádření pracovníků školy je vybavení této úrovně standardem v armádách NATO.

Na pracovišti **Sboru náčelníků štábů** v Pentagonu byly zdůrazněny geopolitické souvislosti válečných her. Ve strategicko-operační oblasti se válečné hry jeví jako nezastupitelné v řešení otázek bezpečnosti státu. Experti z civilního sektoru (členové Kongresu, pracovníci ministerstev) spolu s funkcionáři armády se stávají přímými účastníky válečných her, které mohou mít potom dlouhodobé dopady na politický a ekonomický vývoj USA.

V závěru pobytu v Pentagonu při jednání s pracovníkem kanceláře ministra obrany pro mezinárodní bezpečností záležitosti Woldem Christmanem se řešily problémy vycházející z koncepčních přístupů. Velmi pozitivně hodnotil zájem Čs. armády o problematiku válečných her, modelování a simulaci. Vyslovil přání, aby čs. strana byla i nadále v čele této činnosti, pomohla při součinnosti zmíněných otázek v Polsku a Maďarsku.

Návštěva vybraných součástí armády USA přispěla k celkovému rozšíření poznatků o uplatnění modelování, válečných her a simulací. Tyto metody přípravy budou mít v podmínkách nižších finančních zdrojů ještě větší význam a jejich využití v moderních armádách bude stále širší. Při jednáních americká strana vyslovila souhlas a zájem o další prohlubování spolupráce v této oblasti s Čs. armádou.

Z jednání vyplynulo, že bude zřejmě nutné rozšířit projekt aplikace válečných her v podmínkách Čs. armády ve VA Brno k podpoře řešení rozhodujících koncepčních úkolů obrany státu. V projektu bude účelné řešit kromě metodiky také organizačně technické a programové vybavení těchto pracovišť.

VOJENSKÁ AKADEMIE USA WEST POINT

Jestliže někdo někdy napíše humorně laděné fragmenty novodobých dějin naší armády, tak jako o době budování učinili páni Švandrlík i Škvorecký (Černí baroni, Tankový prapor), potom se nevyhne období tzv. "veselovštiny", tehdy představované skvělými postavami vojenského dění. Tento pojem v uvozovkách nemá základ ve všeobecném veselí, neboť ti, kteří se s jeho reálnou podobou setkali, či lépe řečeno střetli, byli po této srážce převážně smutní. Takový střet sice zanechával trvalé následky pro postiženého, ale vymoženosti z toho plynoucí přeci jenom vyvážily to méně usměvné. Posuďte sami, vážení čtenáři, jak jinak byste se dočkali pestřejšího života než díky častému stěhování do zvláště dobře situovaných posádek nebo možnosti láskyplné péče a starostlivosti o vaši osobu, včetně ochrany před dalším vzděláním apod.

Tyto úvodní "smyšlenky" mne postihly při čtení a redigování zajímavé informační zprávy o Vojenské akademii USA ve West Point, kterou vypracoval npor. Ing. Petr Slavík z ÚVI. Až se čtením této informace "prokoušete" k zárukám, které jsou poskytovány politiky, senátory apod., uchazečům na tuto nejvýznamnější školu pozemního vojska USA, poznáte, že se vlastně (my Češi a Slováci) nemáme zač stydět. Vždyť tato praxe byla u nás dávno zakotvena, ale bohužel postavena na hlavu.